

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně **E., s. r. o.**, zastoupené Mgr. Michalem Vogelem, advokátem se sídlem Sokolovského nám. 312/1, 460 01 Liberec, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, 641 80 Liberec, proti rozhodnutí ze dne 8. 10. 2003, č. j. KULK 9150/2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 18. 1. 2006, č. j. 59 Ca 143/2003 - 100,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný vydal dne 8. 10. 2003 rozhodnutí, jímž změnil rozhodnutí Městského úřadu Nový Bor ze dne 1. 8. 2003 o uložení pokuty ve výši 100 000 Kč za nepovolené pokácení 1 ks lípy malolisté podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a to snížením uložené pokuty na 70 000 Kč.

Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalované žalobou, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 18. 1. 2006 zamítl.

Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně kasační stížnost, v níž namítá, že nesouhlasí s názorem krajského soudu v tom, že pro posouzení zdravotního stavu pokáceného stromu postačí pouze odborné vyjádření místo znaleckého posudku. Správní řád

nehovoří o tom, že postačí odborné vyjádření, ale znalec. Nejde tak o důkaz dle správního řádu a nemůže tak být jako důkaz využíván správními orgány a soudy.

Dále žalobkyně namítla, že správní orgány nesprávně zjistily skutkový stav, když Městský úřad v Novém Boru v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že ke správnému zjištění skutkového stavu je potřeba vyslechnout další dva svědky. O měsíc později bez provedení dalších důkazů, tj. za stejných výchozích podmínek, již tuto potřebu správní orgán neměl a rozhodl v neprospěch žalobkyně. Dokazování pak mělo směřovat k tomu, kdo a na čí příkaz nechal strom porazit. Podle žalobkyně je pravdou, že se jedná o objektivní odpovědnost, ale musí být prokázáno, že jednání buď uskutečnili zaměstnanci žalobkyně nebo někdo na její příkaz, přičemž o tomto není ve správním spise ani jeden přesvědčivý důkaz. Důkazy, které mají takové jednání žalobkyně prokazovat, jsou neprůkazné: sdělení starosty o tom, že strom byl pokácen na příkaz nadřízeného, nemožňuje zjistit, kdo byl nadřízený, kdo byl osobou, která starostovi toto sdělovala, a tak je tomu i v případě svědkyně S. Ani skutečnost, že strom byl na katru (pile) žalobkyně neprokazuje, že došlo k pokácení stromu žalobkyní nebo na její příkaz. Jak žalobkyně poukazovala v návrhu na obnovu řízení, strom pokácela třetí osoba (hasič). Vzhledem k tomu, že má žalobkyně v místě pilu, bylo by neekonomické strom někam vozit, a proto byl uložen a později zpracován u žalobkyně. V řízení před správními orgány nebyla prokázána odpovědnost žalobkyně, o čemž svědčí i to, že žalobkyně podala trestní oznámení na neznámou osobu, která měla strom pokácet. Žalobkyně by toto nedělala, pokud by věděla, že jde o její zaměstnance a že bude policií prokázáno, že odpovědnost nese žalobkyně, to vše za stavu, kdy proti ní hovoří starosta a paní S. Takovéto jednání bez hlubokého přesvědčení o nevině by bylo nepravděpodobné. Žalobkyně toto učinila, neboť mělo jít o nějakého hasiče, navíc na pile bylo větší množství právních subjektů i jejich zaměstnanců. Bez určení konkrétní osoby, která dala pokyn nebo která strom pokácela, nelze podle žalobkyně dovodit, který ze subjektů je odpovědný.

Konečně žalobkyně uvádí, že správní rozhodnutí nebyla správně odůvodněna, neboť chybělo vysvětlení některých neurčitých právních pojmů, byly využity nepřípustné důkazy a nebyl správně zjištěn skutkový stav, když v tomto odkazuje na vyjádření u krajského soudu.

Žalobkyně proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti v poskytnuté lhůtě nevyjádřil.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzením o nepřípustnosti důkazu odborným vyjádřením. Není sporu o tom, že Městský úřad v Novém Boru k posouzení zdravotního stavu pokáceného stromu neustanovil znalce a jako důkaz použil odborné vyjádření osoby nezapsané v rejstříku znalců, sporným však činí žalobkyně to, zda takový důkaz byl důkazem přípustným.

Obecně je možno konstatovat, že zákony upravující řízení před správními orgány i řízení před soudy zásadně jako důkaz připouštějí všechny prostředky, jimiž lze zjistit skutkový stav, a demonstrativním výčtem pak uvádějí nejvýznamnější důkazní prostředky a způsob jejich provádění. Činí tak i správní řád (v době předmětného správního řízení zákon č. 71/1973 Sb.).

Ve správním nebo soudním řízení se mohou vyskytnout skutečnosti důležité pro rozhodnutí, k jejich posouzení je třeba odborných znalostí. Soudní procesní předpisy přitom výslovně pamatují na to, že posuzované otázky mohou být různé náročnosti; trestní řád tak zásadně předpokládá provedení důkazu odborným vyjádřením, a jen v případě, kdy pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující, je třeba přibrat znalce (§ 105). I občanský soudní řád (přiměřeně aplikovatelný i na správní soudnictví) vedle důkazu znaleckým posudkem v méně složitých případech výslovně počítá také jako s důkazem s odborným vyjádřením (§ 127).

Rovněž v řízení před správními orgány vyvstává potřeba různě náročného odborného posouzení skutečností důležitých pro rozhodnutí. I když se v řadě případů již na samotném rozhodování podílejí odborníci, kteří jsou způsobilými řadu odborných otázek sami posoudit, nebo též přichází do úvahy, aby si rozhodující správní orgán vyžádal odborné vyjádření jiného správního orgánu, zcela nepochybně i v tomto řízení zbývá prostor pro to, aby vedle znaleckých posudků jako možný důkaz našly své uplatnění i odborná vyjádření. Skutečnost, že správní řád výslovně upravuje pouze provedení důkazu znaleckým posudkem (§ 36), možnost provedení důkazu odborným vyjádřením nevylučuje, zákonnost užití takového důkazního prostředku je třeba dovodit z § 34 odst. 1 správního řádu. Z tohoto důvodu není možné akceptovat názor žalobkyně, že by bylo předmětné odborné vyjádření nepřipustným důkazem. Navíc žalobkyně neuvádí, v čem by mělo být toto vyjádření nesprávné nebo nedůvěryhodné, ani nenamítá nic proti osobě, která odborné vyjádření poskytl; tento důkaz proto není nijak zpochybněn.

Ohledně nesprávně zjištěného skutkového stavu lze uvést následující. Mezi stranami není sporu v tom, že dne 5. 11. 2002 byla pokácena lípa malolistá stojící na pozemku žalobkyně, dále že k pokácení tohoto stromu nebylo vydáno žádné povolení a že strom byl následně (přes zákaz starosty obce K. u C., pana M.) rozřezán na pile žalobkyně. Dále není sporu ani o tom, že následně žalobkyně požádala Městský úřad v Novém Boru o vydání povolení k pokácení dvou dalších stromů stojících v blízkosti předmětné lípy a toto povolení jí bylo vydáno.

K námitce žalobkyně, že nebyli vyslechnuti dva svědci, je vhodné uvést, že se jednalo o pana D. G., který se k výslechu konaném dne 22. 7. 2003 nedostavil a jehož vztah k věci nelze ze správního spisu zjistit, a dále o pana J. K., zaměstnance žalobkyně, který se z výslechu omluvil pro pracovní neschopnost. Oba svědky předvolal Městský úřad v Novém Boru z vlastní iniciativy, tedy nejednalo se o svědky navrhované žalobkyní. Ze správního spisu není možné zjistit, jaké skutečnosti měly být výsledkem prokázány, a toto neuvádí ani žalobkyně, když namítá jen jejich nevyslechnutí. V tomto ohledu je vhodné poznamenat, že Městský úřad v Novém Boru po předvolání svědků obdržel další fotografie místa samého, jakož i odborné vyjádření zmiňované výše. Poté, co se jmenovaní svědci nedostavili, pak dospěl k závěru, že dosud nashromážděné důkazy jsou dostačující k vydání rozhodnutí, a tuto skutečnost uvedl i v odůvodnění. Krajský soud posoudil tento postup jako souladný se zákonem a stejně ho hodnotí i Nejvyšší správní soud, když žalobkyně neuvádí, v čem by mohli nevyslechnutí svědci zvrátit dosavadní důkazní situaci. Pro úplnost lze dodat, že v dané věci byli vyslechnuti celkem tři svědci, vyjádření podaly dvě osoby jednající za žalobkyni (pan U. a pan K.), bylo provedeno několik ohledání místa samého včetně fotodokumentace a vypracováno odborné vyjádření. Suma a kvalita těchto důkazů je postačující pro vydání dostatečně odůvodněného rozhodnutí.

K nepřesvědčivosti důkazů o tom, že strom pokácela žalobkyně, se podává, že nashromážděné důkazy závěr o odpovědnosti žalobkyně potvrzují. Zejména žalovaný ve svém rozhodnutí přesně a jasně vymezil, které důkazy tuto skutečnost prokazují: výpověď technického náměstka žalobkyně, pana K., svědecká výpověď starosty obce K. u C., pana M., svědecká výpověď ekologa Městského úřadu Cvikov, slečny S., jakož i výpověď pana U., jednatele žalobkyně. Tyto důkazy hodnoceny jednotlivě a v souhrnu i s dalšími důkazy dokládají správnost závěru, že to byla žalobkyně, kdo předmětný strom pokácel. Z důkazů sice není možné vyčíst, která konkrétní osoba provedla samotný zásah; odpovědnost žalobkyně však je dána, neboť z důkazů vyplývá, že strom byl pokácen jejími zaměstnanci. Tato odpovědnost je pak tzv. odpovědností objektivní absolutní, neboť zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny neuvádí žádné liberační důvody, které by žalobkyni umožňovaly se této odpovědnosti zbavit. Žalobkyně se proto nemůže vyvinít, jak v této souvislosti nesprávně uvedl krajský soud.

Proti žalobkyni svědčí i skutečnost, že poražený strom byl následně rozřezán na pile, kterou žalobkyně vlastní a která je umístěna v místě samém. Z protokolu o místním ohledání ze dne 5. 11. 2002 totiž vyplývá, že v tento den, kdy byl strom pokácen, přijel na místo starosta obce, pan M., a po obhlédnutí situace zakázal s poraženým stromem jakkoliv nakládat do doby, než bude celá věc prošetřena. Poté odjel pro fotoaparát, avšak po jeho návratu byl již kmen stromu pryč. Následně byl kmen nalezen rozřezán na pile žalobkyně. Jako nezvyklá se jeví zejména skutečnost, že nebyl respektován zákaz starosty a strom byl ve velmi krátkém čase zpracován. Dále tento fakt odporuje tvrzení žalobkyně, že strom byl takto zpracován z ekonomických důvodů; k takovému zpracování totiž mohlo dojít i později, po skončení vyšetřování. Rychlost, s jakou byla dřevní hmota zpracována, spíše svědčí o snaze co nejdříve strom odstranit. K tvrzení žalobkyně, že strom pokácela blíže neurčená třetí osoba (hasič) se pak Nejvyšší správní soud ztotožňuje s názorem krajského soudu, že takové jednání třetí osoby by nemohlo zůstat bez povšimnutí pracovníků žalobkyně nebo správce objektu. Jako absurdní se pak jeví situace, kdy by tato neznámá osoba pronikla do oploceného objektu žalobkyně, tam pokácela strom, beze stopy zmizela a následně pracovníci žalobkyně přes zákaz starosty poražený strom vzali a rozřezali na pile. Takový závěr postrádá na rozumnosti a žalobkyně toto nijak nevysvětlila.

Odpovědnost žalobkyně pak může jen stěží vyvrátit podání trestního oznámení na neznámého pachatele, který měl údajně strom pokácet. Taková námitka nemůže obstát v situaci, kdy předmětné trestní oznámení bylo žalobkyní podáno téměř deset měsíců po pokácení stromu. Žalobkyni přitom nic nebránilo (pokud byla od počátku hluboce přesvědčena o své nevině), aby trestní oznámení podala bezprostředně poté, co byl strom pokácen. Výpovědi svědků a zejména pak vyjádření pana K. ze dne 5. 11. 2002 a pana U. ze dne 30. 4. 2003 však potvrzují, že žalobkyně měla vůli strom pokácet, neboť v těchto vyjádřeních není o případném neznámém pachateli ani zmínka: naopak je zdůrazňováno, že lípa byla pokácena kvůli bezprostřednímu ohrožení osob a majetku. Rozpor mezi původními výpověďmi a následnými vyjádřeními v odvolání, v žalobě a v kasační stížnosti je evidentní a ani dodatečné trestní oznámení nemůže tento rozpor zhojit.

Namítá-li žalobkyně nesprávné odůvodnění rozhodnutí s ohledem na nevysvětlení neurčitých právních pojmů, má zřejmě na mysli pojmy „ekologická újma“ a „bezprostřední hrozba“, které uvedla na jednání před krajským soudem dne 18. 1. 2006. Obecně lze říci, že tyto námitky jsou s ohledem na koncentraci řízení nepřipustné, neboť rozšiřovat žalobu je dle § 71 odst. 2 s. ř. s. možné jen ve lhůtě k podání žaloby, která v daném případě uplynula dne 14. 12. 2003. Pokud se krajský soud vyjádřil k pojmu ekologická újma, když uvedl,

že v daném případě ekologická újma není znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a že postačí samo zničení či poškození dřeviny nebo skupiny dřevin rostoucích mimo les, postupoval již nad rámec svých pravomocí; tento postup však nezakládá takovou vadu rozhodnutí soudu, aby muselo být zrušeno. K obecné námitce nepřípustnosti důkazů a nesprávně zjištěnému skutkovému stavu pak Nejvyšší správní soud odkazuje na rozbor provedený výše.

Žalobkyně se svými námitkami tedy neuspěla; jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2007

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu